

Toelichting eigen vermogen en voorzieningen

PASSIVA

Aan de passiva kant van de balans staan het vermogen en de schulden van de gemeente gerangschikt. Hieronder wordt ingegaan op de verschillende bestanddelen.

EIGEN VERMOGEN

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het rekeningresultaat.

NOG TE BESTEMMEN RESULTAAT

Het resultaat bedraagt € 14,2 miljoen positief in 2024. Voor een bedrag van € 6,6 miljoen worden voorstellen voor resultaatbestemming gedaan.

Bedragen in € 1

Programma	Onderwerp	Voorstel resultaatbestemming
1	Regionale middelen arbeidsmarktbeleid	793.915
1	Regionale middelen laaggeletterdheid	152.745
1	Doorontwikkeling sociaal ontwikkelbedrijf	250.000
2	Verbeter Breda: programmabureau	139.085
2	Verbeter Breda: aanleg waterelement Mgr. Nolensplein	400.000
2	Regionale middelen Landstad de Baronie	26.245
2	Breda brengt het samen	100.000
3	Regionale middelen budget regionale energie strategie	370.500
3	Storting reserve bovenwijkse voorzieningen	511.183
3	Storting reserve FIBI	762.534
5	Decembercirculaire 2024	753.528
5	Doorschuiven restantbudget SaaS-oplossing	1.512.680
5	Kapitaallasten onrendabel investeringsvolume	869.475
Totaal		6.641.890

Na goedkeuring van deze jaarrekening wordt op basis van het resultaat (€ 7,6 miljoen) en de vrijval uit de exploitatiereserve van eerdere resultaatbestemmingen (€ 4,5 miljoen) circa € 12,0 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve.

RESERVES

In 2024 is het verloop van de balanspost reserves als volgt:

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Stand 1-1-2021	Stand 1-1-2022	Stand 1-1-2023	Stand 1-1-2024	Bij	Af	Resultaatbestemming 2023	Stand 31-12-2024
Algemene reserve	93.448	94.088	102.343	104.077	4.852	-10.650	3.582	101.861
Exploitatiereserve	6.052	6.271	21.614	19.863	446	-10.567	5.222	14.964
Begrotingsreserve	1.055	852	1.010	1.209	162	0	0	1.371
Investeringsreserve	6.266	6.555	7.331	10.883	6.640	-2.866	0	14.657
Parkeerbedrijf reserve	689	356	0	0	0	0	0	0
Bodemfonds	3.526	3.814	3.630	3.165	191	-193	0	3.163
Klimaatfonds	1.085	1.113	1.208	1.455	314	-344	0	1.425
Investerings sportverenigingen	854	18	0	736	800	-457	0	1.079
Versnellingsopgave Wonen	7.229	10.700	9.977	5.563	200	-753	0	5.010
Vrouwenopvang	2.100	2.100	1.072	1.072	1.600	-2.100	0	572
Reserve bovenwijkse voorzieningen	0	946	0	1.785	694	-32	269	2.717
Reserve FIBI	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Toekomst bestendig wonen	0	1.000	1.000	1.000	0	0	0	1.000
Reserve Kapitaalgoederen	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	122.304	127.813	149.185	150.807	15.899	-27.961	9.074	147.819

De post reserves bestaat uit de algemene reserves en de bestemmingsreserves. In 2024 is het verloop van de balanspost reserves als volgt:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 31-12-2023	Bij	Af	Resultaatbestemming 2023	Balans 31-12-2024
Reserves					
Algemene reserve	104.077	4.852	-10.650	3.582	101.861
Bestemmingsreserves	46.730	11.047	-17.311	5.491	45.957
Totaal Reserves	150.807	15.899	-27.961	9.074	147.819

Stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, waarvoor reeds eerder besluitvorming is genomen, zijn op basis van deze eerdere besluitvorming reeds verwerkt in de rekening 2024. De kolom resultaatbestemming betreft de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2023.

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 31-12-2023	Bij	Af	Resultaatbestemming 2023	Balans 31-12-2024
Algemene reserve	104.077	4.852	-10.650	3.582	101.861

Algemene reserve

De algemene reserve heeft een bufferfunctie voor het opvangen van schommelingen en onvoorziene gebeurtenissen. De reserve maakt deel uit van de weerstandscapaciteit. Het is de financiële buffer van de begroting. Jaarlijks wordt een deel van het treasuryresultaat (bespaarde rente) aan de reserve toegevoegd. De rekening resultaten vloeien in principe naar de algemene reserve. In de reserve is een bedrag van € 16,5 miljoen geblokkeerd ten behoeve van de Noordelijke rondweg. Dit geblokkeerde bedrag wordt niet meegerekend in de weerstandscapaciteit.

Conform eerdere besluitvorming zijn in de jaarrekening 2024, naast de resultaatbestemming 2023 van € 3,6 miljoen (cf. besluit 4358398), de volgende toevoegingen aan en onttrekkingen uit de algemene reserve verwerkt:

Bedragen x € 1.000

	Onttrekkingen	Toevoegingen
Mutaties bespaarde rente		3.773
Extra dotatie om de reserve op peil te houden		800
SaaS oplossing (cf. bestuursrapportage 2024 zaaknummer 3795690)	1.275	
Energiepakket Programma 1 (cf. energiepakket Breda 2024 zaaknummer 3795690)	429	
Tussenvoorziening/tijdelijke uitbreiding sociale woningvoorraad (cf. begroting 2024 (zaaknummer 3572922) en raadsbesluit 4409726)	75	
Verbouwing vrouwenopvang (cf. begroting 2024 zaaknummer 3572922)	1.600	
Energiepakket Programma 2 (cf. energiepakket Breda 2024 zaaknummer 3795690)	364	
Gamehub Breda (cf. begroting 2024 zaaknummer 3572922)	170	
Energiepakket Programma 3 (cf. energiepakket Breda 2024 zaaknummer 3795690)	34	
Terugstorten kapitaallasten investering 150KV Tennet hoogspanningsverbinding (cf. bestuursrapportage 2024 zaaknummer 3795690)		79
Dotatie voorfinanciering VRI's (zaaknummer BBV-2019-2861)		200
Cofinanciering volkshuisvestingsfonds (cf. bestuursrapportage 2024 zaaknummer 3795690)	1.097	
Aankoop Frankenthaler, voorziening duurzame waardevermindering (cf. raadsbesluit zaaknummer 4068841)	5.595	
Energiepakket Programma 4 (cf. energiepakket Breda 2024 zaaknummer 3795690)	11	
Totaal	10.650	4.852

Bestemmingsreserve

Naast de algemene reserve zijn de overige reserves zogenaamde bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves maken onderdeel uit van het eigen vermogen. Bestemmingsreserves zijn ingesteld middels een raadsbesluit ten behoeve van specifieke bestemmingen. Bestemmingsreserves zijn in wezen vrij besteedbaar vermogen, omdat de door de raad opgelegde beperking ook door de raad kan worden opgeheven.

Bedragen x € 1.000

	Stand 31-12-2023	Resultaat bestemming 2023	Dotaties	Onttrekkingen	Stand 31-12-2024
Exploitatiereserve	19.863	5.222	446	10.567	14.964
Begrotingsreserve	1.209		162		1.371
Investeringsreserve: algemeen	10.883		6.640	2.865	14.658
Reserve Bodemfonds	3.165		191	193	3.163
Reserve Klimaatfonds	1.455		314	344	1.425
Reserve Investerings Sportverenigingen	736		800	457	1.079
Reserve Versnellingsopgave Wonen	5.563		200	753	5.010
Reserve Vrouwenopvang	1.072		1.600	2.100	572
Reserve Bovenwijkse Voorzieningen	1.785	269	694	32	2.716
Reserve Toekomstbestendig Wonen	1.000				1.000
Totaal bestemmingsreserve	46.730	5.491	11.047	17.311	45.957

Begrotingsreserve

De begrotingsreserve is in het verleden gevoed uit winstuitkeringen en afkoopsommen, en werd aangewend om het wegvallen van jaarlijks grote winstuitkeringen geleidelijk in de begroting op te vangen. De begrotingsreserve wordt vanaf 2016 ingezet voor het oplossen van een dekkingsverschil voor de NS-fietsenstallingen. Het saldo op de begrotingsreserve betreft de beschikbare middelen voor de exploitatie van de NS-fietsenstallingen. De basis voor deze stortingen en onttrekkingen vormen de afspraken die hierover aan de hand van de business case met de NS zijn gemaakt voor de periode tot en met 2027. De bijdrage van de gemeente Breda bedraagt in totaal maximaal € 6 miljoen gedurende de gehele looptijd.

Exploitatiereserve

Via de exploitatiereserve worden geoordeelde bedragen zoals budgetoverhevelingen tijdelijk vastgehouden om in volgende jaren te worden ingezet. Bij de bestuursrapportage wordt aangegeven welke bedragen voor overheveling in aanmerking komen. Vooruitlopend op de resultaatbestemming neemt het college hierover een besluit. De definitieve bedragen worden bij de jaarrekening en resultaatbestemming vastgesteld. Conform eerdere besluitvorming zijn in de jaarrekening 2024 de volgende toevoegingen aan en onttrekkingen uit de exploitatiereserve verwerkt:

Bedragen x € 1.000

	Onttrekkingen	Toevoegingen
Resultaatbestemming 2023 (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)		5.222
Alleenverdienersproblematiek 2023-2024 (cf. raadsbesluit septembercirculaire gemeentefonds 2024 zaaknummer 4876409)		191
Maatschappelijke opvang (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2021 zaaknummer 1829193)	115	
Restantmiddelen TONK / ondersteuning ondernemers (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2021 zaaknummer 2053173)	170	
Versterkingsplan dak- thuislozen (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2021 zaaknummer 2053173)	483	
Dichterbij dan je denkt (cf. raadsbesluit septembercirculaire 2022 zaaknummer 2568728)	125	
Dichterbij dan je denkt (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2022 zaaknummer 2811037)	127	
Maatschappelijke opvang en OGGz (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2022 zaaknummer 2811037)	555	
Gemeenschappelijke regeling GIA (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2022 zaaknummer 3217742)	359	
Woonzorgvoorzieningen/ wooneenheden met zorg (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2022 zaaknummer 3217742)	170	
Maatschappelijke begeleiding statushouders (DU) (cf. raadsbesluit meicirculaire 2023 zaaknummer 3422660)	164	
Begeleiding jongen naar werk (cf. raadsbesluit meicirculaire 2023 zaaknummer 3422660)	271	
Meerkosten Oekraïne sociaal domein (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2023 zaaknummer 4017674)	32	
Maatschappelijke begeleiding statushouders (DU) (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2023 zaaknummer 4017674)	128	
Energietoelage (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2023 zaaknummer 4017674)	1.814	
Einde lening inburgeringsplichtig (DU) (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2023 zaaknummer 4017674)	10	
Regionale middelen arbeidsmarktbeleid West-Brabant (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	467	
Regionale middelen voor maatschappelijke opvang (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	368	
Regionale middelen laaggeletterdheid (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	47	
Saldo stichting la Vuelta Hollanda (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	46	
OZB compensatie buiten (sport)accommodaties (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	122	
Collectiebeheer (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2019 zaaknummer 711882)	50	
Ondersteuning lokale cultuur (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2021 zaaknummer 2053173)	191	
Amendement aan het werk met werklocaties (cf. raadsbesluit bestuursrapportage 2022 zaaknummer 2455669)	178	
Transformatie binnenstad (cf. raadsbesluit bestuursrapportage 2022 zaaknummer 2455669)	300	
Ondersteuning lokale cultuur (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2021 zaaknummer 2053173)	570	
Realisatie Kunsthal (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2021 zaaknummer 2053173)	348	
2e fase Bwise gebouw C (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	518	
Verbeter Breda: Waardenennetwerk bestaanszekerheid (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	390	
Verbeter Breda: Energiecampus (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	300	

Taal voor volwassen ontheemden uit Oekraïne (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	81	
Verbetering luchtkwaliteit op scholen, SUVIS (cf. raadsbesluit vaststelling begroting 2024 zaaknummer 357922)	433	
Geluidsmaatregelen HSL-Zuid (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2019 zaaknummer 711882)	41	
Invoeringskosten omgevingswet (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2023 zaaknummer 4017674)	133	
Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2023 zaaknummer 4017674)	28	
Woonopgave (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	133	
Experiment pilot gesloten coffeeshops (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	11	
Integraal huisvestingsplan (cf. raadsbesluit bestuursrapportage 2022 zaaknummer 2455669)	82	
Wet kwaliteitsborging bouw (cf. raadsbesluit septembercirculaire 2022 zaaknummer 2568728)	85	
Reconstructie Plantvakken (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2022 zaaknummer 3217742)	118	
Bijdrage egalisatie verkiezingen (cf. raadsbesluit vaststelling begroting 2024 zaaknummer 357922)		225
Inzet voor verkiezingen (cf. raadsbesluit vaststelling begroting 2024 zaaknummer 357922)	225	
Waterschapsverkiezingen (cf. raadsbesluit vaststelling begroting 2024 zaaknummer 357922)		30
Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2023 zaaknummer 4017674)	35	
Veilige steden (DU) (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2023 zaaknummer 4017674)	25	
Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	91	
Advieskosten/middelen directie (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	57	
SaaS-oplossing (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	571	
Totaal	10.567	5.668

Bij de jaarstukken en resultaatbestemming 2023 is besloten om 8,4 miljoen te storten in de exploitatiereserve. Daarnaast is er voor 3,3 miljoen aan budgetten vrijgevalen o.b.v. de jaarstukken 2023. Na verwerking van bovenstaande mutaties in 2024 bedraagt de exploitatiereserve ultimo 2024 € 15,4 miljoen.

Investeringsreserve

Deze reserve dient ter financiering van kapitaallasten voor investeringen. Bij besluitvorming is het van belang dat bij aanvang van de kredietvoting voor het specifieke project het volledige bedrag van de investering dat gedekt wordt uit de reserve in de reserve beschikbaar moet zijn. Onttrekking aan de reserve vindt daarmee gedurende de gehele afschrijvingsperiode plaats. Door middel van een raadsbesluit worden middelen in de investeringsreserve gestort voor dekking kapitaallasten van toekomstige investeringen. Daarnaast wordt aan deze reserve rente toegevoegd in verband met de door deze reserve te dekken rentelasten van de meerjarige kapitaallasten.

Conform eerdere besluitvorming zijn in de jaarrekening 2024 de volgende toevoegingen aan en onttrekkingen uit de investeringsreserve verwerkt:

Bedragen x € 1.000

	Onttrekkingen	Toevoegingen
Bespaarde rente 2024		196
Onttrekking kapitaallasten (cf. raadsbesluit vaststellen begroting 2024 zaaknummer 3572922)	330	
Storting veiligheid rondom scholen uit bestuursakkoord (cf. raadsbesluit vaststellen begroting 2024 zaaknummer 3572922)		800
Storting infrastructuur uit bestuursakkoord (cf. raadsbesluit vaststellen begroting 2024 zaaknummer 3572922)		2.000
Storting wegverhardingen (cf. raadsbesluit vaststellen bestuursrapportage 2024 zaaknummer 4552645)		2.065
Overboeking investering van programma 4 naar programma 5	1.564	1.564
Storting omkatting middelen naar exploitatie (cf. raadsbesluit vaststellen bestuursrapportage 2024 zaaknummer 4552645)		15
Dekking omkatting (cf. raadsbesluit vaststellen begroting 2024 zaaknummer 3572922)	100	
Onttrekking omkatting investeringsmiddelen naar exploitatie Verbeter Breda Bibliotheek (cf. raadsbesluit 3937536)	671	
Onttrekking omkatting investeringsmiddelen naar exploitatie Verbeter Breda Volkshuisvestingsfonds (cf. raadsbesluit vaststellen begroting 2024 zaaknummer 3572922)	200	
Totaal	2.865	6.640

Na verwerking van bovenstaande mutaties bedraagt de investeringsreserve ultimo 2024 € 14,7 miljoen.

Reserves bodemfonds

De bodemreserve wordt ingezet voor bodemonderzoek en sanering van (historisch) vervuilde gronden, het beleid hierover en de begeleiding ervan. De ontwikkelingen in de stad zijn onzeker, de inzet is maatwerk en is niet elk jaar hetzelfde. Met het vormen van deze reserve worden de pieken en dalen in de uitgaven opgevangen. De reserve wordt tot en met 2030 gecontinueerd vanuit de decentralisatie uitkering uit de (mei)circulaire.

Na de reservemutaties in 2024 bedraagt de reserve bodemfonds eind 2024 € 3,2 miljoen.

Reserve klimaatfonds

Het klimaatfonds is een reserve ter versterking van de gemeentelijke klimaatdoelstellingen. In 2024 is er € 0,3 miljoen onttrokken als bijdrage voor het realiseren van de Energiecampus. De reserve klimaatfonds is daarmee ultimo 2024 € 1,4 miljoen.

Reserve investeringen sportverenigingen

In het bestuursakkoord 2022-2026 is er voor de gehele periode een bedrag van €1.8 miljoen gestort in de reserve investeringen bij sportverenigingen (1/3 regeling). Hierbij doet de gemeente een bijdrage (van 1/3-deel) aan sportverenigingen die investeren in sportvoorzieningen. Voor 2024 was er een bedrag van €0,8 miljoen gedoteerd. Begrote onttrekkingsbedrag was €1.536.128. In werkelijkheid is er slechts €457.191 onttrokken. Dit heeft te maken met het feit dat een groot aantal aanvragen overlopen in 2025 en dan pas uitgekeerd zullen worden of dat de beoordeling van de subsidie nog plaats moet vinden. Ultimo 2024 bedraagt de reserve €1,1 miljoen.

Reserve Versnellingsopgave Wonen

Bij het vorige Coalitieakkoord 2018-2022 zijn incidentele middelen voor de Versnellingsopgave wonen beschikbaar gesteld (€ 14 miljoen). Het doel van de bestemmingsreserve is om de te realiseren middelen beschikbaar te houden voor de Versnellingsopgave Wonen.

Begin 2024 was € 5,562 miljoen beschikbaar ten behoeve van de versnellingsopgave.

De begrote onttrekking in 2024 bedroeg € 2,4 miljoen. De werkelijke onttrekking in 2024 bedraagt € 0,55 miljoen. Dat is € 1,85 miljoen lager dan begroot en heeft voor een groot deel te maken met onderuitnutting van de middelen die beschikbaar waren voor locatiegebonden impulsen. Deze middelen zullen in 2025 wel besteed worden.

Reserve vrouwenopvang

Deze reserve is bedoeld voor de noodzakelijke vernieuwing/verbouwing van de vrouwenopvangvoorziening. In het begrotingsproces 2024 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de verbouwing/renovatie van de vrouwenopvang in de jaren 2024, 2025 en 2026. De vernieuwing/verbouwing gaat in fases. Zodra er een nieuwe fase begint, wordt de reserve (deels) onttrokken. In 2024 is er € 2,1 miljoen onttrokken aan de reserve t.b.v. de vernieuwing/verbouwing.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

In juli 2020 is door de raad naar aanleiding van de vastgestelde Nota bovenwijkse voorzieningen een reserve bovenwijkse voorzieningen ingesteld. Doel van de reserve is om werkelijk ontvangen bijdragen te bestemmen voor de realisatie van minimaal één van de bovenwijkse voorzieningen uit de nota bovenwijkse voorzieningen. De reserve wordt gevoed door bijdragen bij alle nieuwe bouwplannen een bijdrage te vragen aan de partij die de grondexploitatie voert. De ontvangen exploitatiebijdragen worden in de reserve gestort. De kosten van beheer van de reserve en de bestedingen aan de projecten worden onttrokken aan de reserve.

Per 1 januari 2024 was de stand van de reserve € 1,8 miljoen. In 2024 zijn aan bijdragen €0.964 miljoen ontvangen en gestort in de reserve. Verder is voor het beheer van de reserve € 0.03 miljoen onttrokken uit de reserve.

Reserve toekomstbestendig wonen

De Toekomstbestendig Wonen Regeling is een brede, integrale, regeling met als hoofddoel de bestaande particuliere woningvoorraad in zoveel mogelijk opzichten kwalitatief duurzaam te verbeteren. Er wordt integraal naar woningaanpassingen gekeken, om waar mogelijk en gewenst door de eigenaar-bewoner maatregelen op het gebied van energie en levensloopbestendigheid optimaal te combineren. Doordat de regeling breed is opgezet is één aanvraag voor de diverse aanpassingen voldoende. Concreet betekent dit dat de voorgestelde nieuwe Toekomstbestendig Wonen Regeling een raamwerkregeling is die inwoners van Breda de mogelijkheid biedt om via één lening zowel levensloopbestendige als energetische maatregelen te kunnen (laten) uitvoeren. Deze regeling brengt € 1 miljoen kapitaallasten met zich mee. De reserve toekomstbestendig wonen is bestemd ter dekking van deze kapitaallasten. In 2021 is conform besluit bestuursrapportage 2021 zaaknummer 1528103, € 1 miljoen gedoteerd aan de reserve. In 2024 hebben zich geen onttrekkingen voorgedaan, zodat de reserve ultimo 2024 € 1 miljoen bedraagt. Met ingang van 2025 zal aan deze reserve onttrokken gaan worden.

VOORZIENINGEN

In 2024 is het verloop van de balanspost voorzieningen als volgt:

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Stand 1-1-2021	Stand 1-1-2022	Stand 1-1-2023	Stand 1-1-2024	Bij	af	Vrijval	Stand 31-12-2024
Centrale personeelsvoorziening	836	593	835	317	1.114	497	348	585
Voorziening wet AppA	9.216	8.540	6.853	7.006	1.441	807	0	7.640

Exploitatie	Stand 1-1-2021	Stand 1-1-2022	Stand 1-1-2023	Stand 1-1-2024	Bij	af	Vrijval	Stand 31-12-2024
Voorziening verlofsparen	0	0	4.493	4.473	0	0	891	3.582
Onderhoud parkeerbedrijf	3.550	4.321	4.897	5.555	879	407	0	6.027
Onderhoud Vastgoedbeheer	20.136	19.559	21.391	22.209	5.543	5.187	0	22.565
Planmatig onderhoud Vastgoedontwikkeling	4.181	4.477	4.375	4.238	30	150	0	4.117
Voorziening openbare ruimte onderhoud	6.113	5.329	4.643	5.057	4.043	5.680	0	3.420
Voorziening verkeersregelininstallaties	53	62	244	0	747	735	0	12
Verlieslatende contracten	8.800	0	0	0	0	0	0	0
Achterstallig onderhoud verhardingen	2.851	4.150	2.403	6.163	0	1.082	0	5.082
Voorziening van derden verkregen middelen (44.2)	764	736	687	533	27	0	70	490
Voorziening afvalservice	0	360	803	839	0	0	746	93
Voorziening riolering	3.165	3.739	4.017	4.150	386	0	2.180	2.357
Vrz verlies Juzt	820	820	0	0	0	0	0	0
Vrz archivering Juzt	0	0	1.370	1.294	0	29	0	1.265
Totaal	60.484	52.687	57.012	61.832	14.211	14.573	4.234	57.236

De post voorzieningen op de balans bestaan uit drie groepen, te weten voorzieningen voor groot onderhoud aan vastgoed en kapitaalgoederen, voorzieningen voor personeel en overige voorzieningen. In 2024 is het verloop van de balanspost voorzieningen als volgt:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 31-12-2023	Bij	Onttrekkingen voorzieningen	Balans 31-12-2024
Voorzieningen				
Onderhoudsvoorzieningen	43.221	11.242	13.240	41.223
Personeelsvoorzieningen	11.796	2.555	2.543	11.807
Overige voorzieningen	6.824	414	3.024	4.214
Totaal Voorzieningen	61.841	14.211	18.807	57.245

Hieronder worden deze drie groepen nader toegelicht.

Onderhoudsvoorzieningen

Deze onderhoudsvoorzieningen bestaan uit voorzieningen voor groot onderhoud aan de openbare ruimte en gebouwen. Het verloop van de onderhoudsvoorzieningen is in 2024 als volgt:

Bedragen x € 1.000

	Stand 31-12-2023	Verminderings	Aanwendungen	Toevoegingen	Stand 31-12-2024
Onderhoudsvoorziening gebouwen vastgoedbeheer	22.209		5.187	5.543	22.565
Onderhoudsvoorziening parkeergarages en fietsenstallingen	5.554		407	879	6.026
Onderhoudsvoorziening gebouwen vastgoedontwikkeling	4.237		150	30	4.117
Onderhoudsvoorziening openbare ruimte	5.057		5.680	4.043	3.420
Onderhoudsvoorziening verkeerregelinstanties	1		735	747	13
Onderhoudsvoorziening verharding achterstallig onderhoud	6.164		1.082		5.082
Totaal	43.221		13.240	11.242	41.223

Onderhoudsvoorziening gebouwen vastgoedbeheer

Deze voorziening heeft als doel om de meerjarige kosten voor planmatig onderhoud van de gemeentelijke vastgoedportefeuille te egaliseren. Hieronder vallen onder andere gebouwen op het gebied van sport, welzijn en cultuur, brede scholen en het centrale busstation, maar ook alle gebouwen die de gemeente voor haar bedrijfsvoering nodig heeft. Daarnaast is in de voorziening de vervanging van de binnensportinventaris en het civiele en cultuurtechnische onderhoud voor de buitensport opgenomen.

De basis voor deze voorziening is het zogenoemde meerjarenonderhoudsplan (mjop). Een mjop geeft inzicht in de technische toestand van het vastgoed en geeft een prognose van de verwachte werkzaamheden en kosten. De mjop's zijn gebaseerd op een gemiddeld onderhoudsniveau van 3 op een schaal van 1 tot 6. De onderhoudsplannen worden jaarlijks geactualiseerd en accommodaties worden maximaal om de 5 jaar opnieuw geïnspecteerd. Op basis van de huidige berekening is de voorziening dekkend tot en met 2029.

In het boekjaar is conform de begroting € 5,5 miljoen gedoteerd aan de voorziening. Op basis van de mjop's is voor 2024 een jaarplan vastgesteld. Uit een analyse daarvan is gebleken dat er € 1,6 miljoen minder is besteed dan gepland en daarmee ligt de behaalde uitnutting voor 2024 in lijn met 2023. Van de 1,6 miljoen is al wel 1,2 miljoen aan onderhoudsopdrachten uitgezet, maar de uitvoering kon niet meer (volledig) in 2024 plaatsvinden. Slechts 6% (€ 0,4 miljoen) van het jaarplan bestond uit posten die zijn doorgeschoven naar een volgend jaar of die nog niet gestart konden worden i.v.m. de omgevingswet.

Onderhoudsvoorziening parkeergarages en fietsenstallingen

De voorziening heeft tot doel de meerjarige groot onderhoudskosten van de gebouwen van de afdeling Parkeren te egaliseren. Het gaat hierbij om de parkeergarages en de fietsenstallingen. De basis voor de vorming en het beheer van de voorzieningen voor deze gebouwen zijn de zogenaamde meerjaren onderhoudsplannen zoals deze in het systeem Planon worden bijgehouden. De MJOP's zijn gebaseerd op het door de Raad vastgesteld gemiddelde onderhoudsniveau 3 op 6. De onderhoudsplannen worden jaarlijks geactualiseerd en vormen de basis voor de jaarlijkse dotatie aan de voorziening teneinde over voldoende middelen te beschikken voor de uitvoering van het (projectmatig) groot onderhoud. De voorziening is toereikend tot en met 2033.

Onderhoudsvoorziening gebouwen vastgoedontwikkeling

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van de strategisch aangekochte panden. De hoogte van de dotatie is gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplanning. De doorberekening is gemaakt tot 2034. Hierbij wordt uitgegaan van een doorlopende exploitatie, waarbij aanvullend rekening wordt gehouden met inmiddels genomen besluiten voor sloop en / of herontwikkeling, mede gebaseerd op de Vastgoedstrategie Havenkwartier. De inzet van de onderhoudsvoorziening heeft op dit moment voornamelijk betrekking op de panden in het Havenkwartier. Jaarlijks zal worden onderzocht of, afhankelijk van de vastgoedportefeuille op dat moment, aanpassing nodig is. In 2024 is conform begroting € 0,029

miljoen gedoteerd aan de voorziening. In de meerjarenbegroting vanaf 2025 zijn dotaties aan de voorziening begroot van € 0,19 miljoen. Met deze jaarlijkse dotatie is de voorziening volgens de meerjarenonderhoudsplanning tot en met 2034 toereikend om het geplande groot onderhoud uit te kunnen voeren.

In 2024 heeft alleen noodzakelijk onderhoud plaatsgevonden. Zowel begroot als werkelijk bedroeg dit ca. € 0,15 miljoen.

Onderhoudsvoorziening openbare ruimte

Deze voorziening omvat het groot onderhoud aan de verharding, civieltechnische kunstwerken en waterwegen. De basis hiervoor ligt vast in beleidskaders en beheerplannen die periodiek geactualiseerd worden. In totaal was de onttrekking begroot op € 6,5 miljoen. De werkelijke stand per 1 januari 2024 was circa € 4,3 miljoen hoger dan begroot door een overloop uit 2023. De geplande realisatie is gedurende 2024 geactualiseerd naar € 6,3 miljoen. Hierbij is ook een deel voor verharding gekapitaliseerd, d.w.z. naar de investeringen overgebracht omdat het hier vervanging betrof (€ 2,1 miljoen). In totaal is op de voorziening € 5,7 miljoen gerealiseerd. Een deel van het werk schuift door naar 2025.

Onderhoudsvoorziening verkeersregelininstallaties

Voor het in stand houden van verkeersregelininstallaties (VRI's) is in 2015 besloten tot het instellen van een specifieke onderhoudsvoorziening. Het meerjaren onderhoudsplan VRI's wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van uitgevoerde inspecties en gerealiseerde projecten, afhankelijk van de ouderdom, vervanging, reparatie en noodzaak van de onderdelen van de VRI's in Breda. Bij het jaarlijks opstellen van de planning wordt zo goed als mogelijk aangesloten bij andere infrastructurele projecten en werkzaamheden in het kader van werk met werk maken.

In 2024 is een bedrag van afgerond € 0,7 miljoen bijgedragen aan het onderhoud van de verkeersregelininstallaties.

Onderhoudsvoorziening verharding achterstallig onderhoud

Bij de jaarrekening 2021 werd € 3,2 miljoen gedoteerd om de achterstalligheid in 2 jaar te kunnen oplossen. In 2023 hebben we € 2 miljoen aan werkzaamheden uitgevoerd in plaats van de begrote € 2,7 miljoen (na actualisatie € 2,4 miljoen). Na inspectie bleek dat er aanvullende achterstalligheid is. Daarom doteerden we nog eens € 5,8 miljoen aan deze voorziening.

Personeelsvoorzieningen

De personeelsvoorzieningen omvatten een voorziening voor nog te verwachten kosten voor voormalig personeel, een voorziening voor de zogenaamde APPA-voorziening (voorziening voor Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers), en vanaf 2022 een nieuwe voorziening voor spaarverlof. Het verloop van de personeelsvoorzieningen was in 2024 als volgt:

Bedragen x € 1.000

	Stand 31-12-2023	Verminderings	Aanwendingen	Toevoegingen	Stand 31-12-2024
Voorziening voormalig personeel	317		845	1.114	585
Voorziening Wet AppA	7.007		807	1.441	7.641
Voorziening spaarverlof	4.472		891		3.581
Totaal	11.796		2.543	2.555	11.807

Voorziening voormalig personeel

Deze voorziening is gevormd voor de kosten die we nog verwachten voor voormalig onvrijwillig ontslagen personeel (dus niet wegens strafontslag, ouderdomspensioen of arbeidsongeschiktheid). Jaarlijks wordt een analyse gemaakt van de toekomstige verplichtingen.

Tot en met eind 2026 is de voorziening voldoende voor het afwikkelen van de bestaande verplichtingen. Omdat de voorziening de komende jaren voldoende toereikend blijkt te zijn, is in 2024 € 0,3 miljoen van de voorziening vrijgevallen.

Voorziening Wet APPA

De voorziening bevat pensioenreserveringen en wachtgeld van voormalige politieke ambtsdragers (wethouders). De APPA-voorziening wordt jaarlijks aangepast op basis van de extern opgestelde actuariële berekeningen van de pensioenverplichtingen aan (voormalige) politieke ambtsdragers. Naast de jaarlijkse onttrekking uit de voorziening van € 0,8 miljoen is in 2024 € 1,44 miljoen aan de voorziening gedoteerd. Conform de meest actuele berekeningen (eind 2024) bedraagt de pensioenverplichting € 7,2 miljoen en de wachtgeldverplichting € 0,4 miljoen, bij elkaar € 7,6 miljoen.

Voorziening spaarverlof

Vanwege een aanpassing van de cao is vanaf 2022 het zogenoemde verlofsparen ingevoerd. Met deze nieuwe regeling kunnen medewerkers diverse soorten verlof in één keer omzetten in spaarverlof. Omdat sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd waarschijnlijk niet gelijk is qua toevoegingen en opnamen moet hier een voorziening voor worden opgenomen. Jaarlijks wordt een analyse gemaakt van de hoogte van de voorziening, zodat deze toereikend blijft voor het totaal aantal uren spaarverlof. Op basis van het inzicht en de actuele data bij het opstellen van de jaarrekening is in 2024 € 3,6 miljoen benodigd.

Overige voorzieningen

De groep overige voorzieningen bestaat uit een voorzieningen voor riolering, afvalservice, archivering Juzt, en van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel. Het verloop van de overige voorzieningen was in 2024 als volgt:

Bedragen x € 1.000

	Stand 31-12-2023	Verminderings	Aanwendingen	Toevoegingen	Stand 31-12-2024
Voorziening riolering	4.150		2.180	386	2.356
Voorziening afvalservice	838		746		92
Voorziening archivering Juzt	1.294		29		1.265
Voorziening verlies Juzt					
Voorziening van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel	542		70	28	500
Totaal	6.824		3.024	414	4.214

Voorziening riolering

De voorziening riolering is bedoeld voor de egalisatie van de tarieven voor de rioolheffing en het opvangen van financiële tegenvallers. De tarieven voor de rioolheffing voor 2024 zijn op basis van het Bestuursakkoord 2022-2026 met 2% gestegen t.o.v. 2023, na de verlaging in 2023 met 17,5% t.o.v. 2022. Er was in 2024 een onttrekking uit de voorziening begroot van € 2,2 miljoen. Oorzaak is dat de rioolheffing niet meer dekkend is voor het kostenniveau. Het jaarresultaat gaf mét deze onttrekking een positief saldo van € 0,4 miljoen. Deze is gedoteerd aan de voorziening, waardoor per saldo een onttrekking van € 1,8 miljoen is gedaan.

Op het vlak van reiniging en inspectie is geld over gehouden i.v.m. capaciteitsproblemen bij de aannemer. Ook de begrote kapitaallasten zijn niet geheel gehaald. Een aanzienlijk deel van de exploitatiekosten wordt besteed aan het oplossen van rioolverstoppingen en kolken zuigen. Verschillende ploegen werken in de stad aan het weghalen van boomwortels uit huisaansluitingen, vernieuwen van straatkolken of het repareren van een rioolleiding om de weg te herstellen. Door de vele regen waren er veel meldingen en het wegwerken van de meldingen is met hoog grondwater lastiger. Hier is meer op uitgegeven dan begroot.

Voorziening afvalservice

De voorziening Afvalservice is bedoeld om de lasten en baten te egaliseren voor het huishoudelijke deel van de afvalinzamelings- en verwerkingskosten. In 2024 was een onttrekking verwacht van € 0,2 miljoen. Uiteindelijk is er € 0,8 miljoen onttrokken waardoor de voorziening eind 2024 leeg is.

Voorziening archivering Juzt

Bij de afwikkeling van de liquidatie van Juzt is afgesproken, dat de Gemeente Breda de bewaarderstaken voor de verplichtingen rondom het bewaren van de verschillende soorten dossiers (cliëntendossiers, personeelsdossiers, financiële dossiers en bestuursarchief) van Juzt voor de komende 20 jaar overneemt en uitvoert. Om dit uit te kunnen voeren heeft de gemeente Breda middelen van € 1,4 miljoen ontvangen.

Voorziening van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel

Deze voorziening is, ingevolge het BBV, bestemd voor van derden (niet zijnde andere overheidsinstellingen) verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden en die beschikbaar zijn voor het volgende begrotingsjaar. Onder deze voorziening zijn middelen toegevoegd voor van derden ontvangen afkoopsommen ten behoeve van parkeervoorzieningen, bijdrage project wind A16, bijdrage social return, en bijdrage afvalfonds Nedvang.

